

OPETUS- JA KULTTUURIMINISTERIÖN JA KOTIMAISTEN KIELTEN KESKUKSEN VÄLINEN TARKISTETTU TULOSSOPIMUS VUOSILLE 2013-2016 JA VOIMAVARAT VUODELLE 2016

Opetus- ja kulttuuriministeriö ja Kotimaisten kielten keskus ovat sopineet Kotimaisten kielten keskuksen toiminnalle asetettavista laadullisista ja määrällisistä tavoitteista seuraavaa.

KOTIMAISTEN KIELTEN KESKUKSEN TEHTÄVÄT

Kotimaisten kielten keskus (Kotus) on opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonalalla toimiva asiantuntija- ja palveluorganisaatio, jonka tehtävät ovat suomen ja ruotsin kielten huolto, neuvonta ja sanakirjatyö sekä kielenhuoltoon ja sanakirjatyöhön liittyvä tutkimus. Kotuksen tehtävänä on lisäksi koordinoida saamen kielen, viittomakielen ja romanikielen huoltoa.

Kotus toteuttaa omalta osaltaan hallitusohjelmassa ja sen toimeenpanoasiakirjoissa sekä koulutuksen ja tutkimuksen kehittämissuunnitelmassa 2011-2016 Kotuksen toimialaan liittyviä linjauksia sekä eduskunnan ja valtioneuvoston Kotuksen toimialaan liittyviä tavoitteita.

YHTEISKUNNALLISET VAIKUTTAVUUSTAVOITTEET

Kotuksen toiminnan tavoitteena on lisätä tietoa kotimaisista kielistä ja niiden asemasta kulttuurissa ja yhteiskunnassa sekä näin osaltaan luoda edellytyksiä kielelliselle tasa-arvolle Suomessa.

Kotus edistää kielen asiantuntijana toimialaansa kuuluvien kielten hyvää ja selkeää käyttöä yhteiskunnassa. Tavoitteena on, että suomi ja ruotsi tulevaisuudessakin ovat aktiivisessa käytössä yhteiskunnan kaikilla aloilla. Kotus tukee osaltaan muunkielisten Suomessa asuvien suomen ja ruotsin kielen käyttöä. Kotus tukee toiminnallaan saamen kielten, Suomen viittomakielten ja romanikielen aseman vahvistamista.

TOIMINNALLINEN TULOKSELLISUUS - KOTIMAISTEN KIELTEN KESKUKSEN TAVOITTEET SOPIMUSKAUDELLA

Suomen ja ruotsin kielen huolto ja neuvonta ja niihin liittyvä tutkimus

Kotus toimii suomen kielen huollon ja Suomessa käytettävän ruotsin kielen huollon keskeisenä asiantuntijana ja suositusten laatijana. Kotus vaikuttaa siihen, että kieliyhteisöillä on käytössään toimiva yleiskieli, julkisten tiedotusvälineiden ja viranomaisten kielenkäyttö on asiallista ja ymmärrettävää ja virallinen nimistö asianmukaista.

Kotus tuottaa ajantasaisia ja laadukkaita julkaisuja ja palveluja, jotka vastaavat kieliyhteisön ja työssään kieltä käyttävien tarpeisiin. Kotus kehittää verkkosivustoaan keskeiseksi, helposti saavutettavaksi lähteeksi niin kielenkäytön avainryhmille kuin suurelle yleisölle. Kotus tekee kielen- ja nimistönhuollon tarpeista lähtevää tutkimusta ja seuraa sekä arvioi erityisesti hallinnon kielenkäyttöä. Kotuksen yhteydessä toimivat suomen ja ruotsin kielen lautakunnat.

Kotus edistää toiminnassaan Hyvän virkakielen toimintaohjelman (2014) ehdotuksia.

Sanakirjatyö ja siihen liittyvä tutkimus

Kotus julkaisee laadukkaita nykykieltä kuvaavia sanakirjoja ja tuottaa kieli- ja kulttuuriperintöä sisältäviä sanakirjoja pääasiassa sähköisesti verkkosanakirjoina.

Kotus pitää ajantasaisena nykysuomen sanastoa kuvaavaa ja suosituksia antavaa Kielitoimiston sanakirjaa sekä laatii Suomen murteiden sanakirjaa, Suomen ruotsalaismurteiden sanakirjaa, osin ulkopuolisella rahoituksella Vanhan kirjasuomen sanakirjaa ja kehittämishankerahoituksella maahanmuuttajakielten sanakirjoja, joista ensimmäisenä suomi - somali-sanakirjan. Kotus tekee voimavarojensa puitteissa sanakirjatyöhön liittyvää tutkimusta.

Kieliaineistot

Kotus ylläpitää ja kehittää sekä tarjoaa tiedeyhteisön ja kansalaisten käyttöön kansallisesti merkittävää tutkimusinfrastruktuuria, joka koostuu kielellisesti ja kulttuurisesti arvokkaista kielenaineskokoelmista. Kotus kehittää aineistopalvelujaan ja infrastruktuuriaan yhteistyössä alan muiden toimijoiden kanssa ja tarjoaa aineistot mahdollisimman laajasti ja vapaasti käytettäväksi. Kotus edistää tietovarantojensa avaamista.

Saamen kielen, viittomakielen ja romanikielen lautakunnat

Kotuksen yhteydessä toimivat saamen kielen, viittomakielen ja romanikielen lautakunnat. Kotuksen nimittämä vastuuhenkilö toimii yhteistyössä lautakuntien asioissa Helsingin ja Oulun yliopistojen sekä Kuurojen Liiton kanssa saamen kielten, viittomakielten ja romanikielen tehtävien siirryttyä niille vuonna 2012.

KEHITTÄMISHANKKEET

Suunnitelmakaudella rahoitettu ja päättynyt hanke: Kielenhuollon verkkopalvelu

Kotus on kehittänyt kielenhuollon verkkopalvelua kielenhuollon suositusten saatavuuden ja käytettävyyden parantamiseksi. Kielenhuollon verkkopalvelu -hankkeessa on suunniteltu ja rakennettu kaikille avoin kielenhuollon verkkopalvelu, joka on helposti käytettävä ja sisällöltään mahdollisimman kattava. Hanke valmistui maaliskuussa 2015.

Vuoden 2016 hankkeet

1) Sanakirjat verkkoon -hanke

Kotus julkaisee sähköisesti verkkosanakirjoina Suomen murteiden sanakirjan osat 1 - 10, Suomen ruotsalaismurteiden sanakirjan osat 1 - 4 sekä Vanhan kirjasuomen sanakirjan osat 1 - 3 viimeistään vuonna 2018. Kotus on julkaissut vuonna 2014 Kielitoimiston sanakirjan kansalaisten maksuttomaan käyttöön verkossa. Ministeriö varautuu osoittamaan lisärahoitusta vuodesta 2016 Kielitoimiston sanakirjan tarjoamiseen luettavaksi maksutta verkossa. Lähtökohtana on kaikkien valmistelussa olevien sanakirjojen avoin saatavuus.

2) Maahanmuuttajasanakirjahanke

Kotus tukee Suomessa asuvien maahanmuuttajien suomen kielen oppimista sekä maahanmuuttajaryhmien kielten ja suomen kielen välistä käännös- ja tulkkaustyötä laatimalla kaksikielisiä sanakirjoja maahanmuuttajien tarpeisiin. Työ tehdään kehittämishankerahoituksella. Yhteistyökumppanina on Opetushallitus. Vuoden 2013 - 2015 määrärahalla on edistetty suomi - somali-sanakirjaa. Vuoden 2016 määrärahalla edistetään suomi-somali-sanakirjaa, joka valmistuu vuonna 2017 ja mahdollisuuksien mukaan suomi-kurdi-sanakirjan toimitustyötä.

3) Tietovarantojen avaaminen

Kotus on tarjonnut huhtikuusta 2014 alkaen Kielikellon ja Språkbrukin edellisen vuoden numerot luettavaksi maksutta verkossa. Vain kuluvan vuoden painettu ja sähköinen lehti on maksullinen.

Kotus edistää digitaalisessa muodossa olevien tietovarantojensa laajaa ja tehokasta käyttöä ja hyödyntämistä saattamalla aineistot käytettäväksi verkkopalvelujen kautta.

Kotus painottaa sähköisten kieliaineistojen kehittämishankkeessa paikkatietojen hallintaa ja avoimia rajapintoja. Vuonna 2014 laaditun suunnitelman perusteella vuoden 2015 määrärahalla on edistetty Kotuksen paikkatietoinfrastruktuurin rakentamista ja menetelmien kehittämistä. Tämän tarkoitus on palvella myös Nimiarkiston digitalisoinnin pilotointia ja aineistojen digitointia.

Erityisesti murteiden, puhekielen ja nimistön aineistoissa paikkatiedon näkökulma on keskeinen.

TOIMINNALLINEN TEHOKKUUS

Kotus järjestää toimintansa taloudellisesti ja tuottavasti.

TUOTOKSET JA LAADUNHALLINTA

Kotus toteuttaa laadukkaasti ja tehokkaasti yhteiskunnallista asiantuntija- ja palvelutehtäväänsä sähköisiä toimintatapoja kehittäen ja hyödyntäen sekä palautejärjestelmäänsä parantaen.

Lainsäädännöstä johtuvien tehtäväsiirtojen myötä Kotus syventää yhteistyötään erityisesti yliopistojen ja Kuurojen Liiton kanssa.

HENKISTEN VOIMAVAROJEN HALLINTA JA KEHITTÄMINEN

Kotus kehittää työyhteisöään tavoitteena henkilöstön hyvä työkyky ja työhyvinvointi.

MUUT ASIAT

Kotus on toteuttanut osaltaan hallitusohjelman vaikuttavuus- ja tuottavuusohjelmaa vuosille 2012-2015. Vuosina 2012-2015 Kotukselta vähennettiin vähintään kolmea henkilötyövuotta vastaava määräraha, lisäksi kehyskaudella toteutettiin muita mahdollisia hallitusohjelman mukaisia säästöjä. Kotus kehittää rakenteitaan ja toimintatapojaan tehokkaan ja laadukkaan toiminnan turvaamiseksi keskittyen ydintehtäviinsä ja varautuen sopeuttamaan toimintansa väheneviin resursseihin.

Kotimaisten kielten keskuksen toimialariippumattomat ICT-toiminnot siirretään Valtion tieto- ja viestintätekniikkakeskus Valtorin tuottamiksi. Toimintojen siirtoprojekti on aloitettu Kotuksessa TORI-hankkeen nykyisten siirtoaikataulujen mukaisesti joulukuussa 2014, ja Kotuksen ulkopuolisilta toimittajilta hankitut sekä itse tuottamat toimialariippumattomat ICT-palvelut siirtyivät sellaisenaan Valtori-palvelukeskukselle 1.6.2015. Nykyiset palvelut jatkuvat ainakin yhteisten palvelujen käyttöönottoon saakka, jonka pitäisi suunnitelmien mukaan tapahtua 1.3.2016.

Kotus edistää sukupuolten välistä tasa-arvoa toiminnassaan.

Kestävän kehityksen toimikunta hyväksyi kestävän kehityksen yhteiskuntasitoumuksen ("Suomi, jonka haluamme 2050")

joulukuussa 2013. Kotimaisten kielten keskus on toimittanut opetus- ja kulttuuriministeriölle 15.3.2015 mennessä suunnitelman yhteiskuntasitoumuksen toteuttamisesta.

Kotus on laatinut ja toimittanut 15.3.2015 mennessä toimitilastrategian ottaen huomioon Valtion toimitilastrategian 2020. Kotus päivittää toimitilastrategian 29.2.2016 mennessä ottaen huomioon valtioneuvoston periaatepäätöksen valtion toimitilastrategiaksi ja valtion uuden vuokrajärjestelmän.

VOIMAVARAT VUODELLE 2016

Momentti	TA2014	TA2015	TAE2016
29.40.03 Kotimaisten kielten keskuksen toimintamenot *	1 999 000	1 464 000	1 249 000
29.40.20 Korkeakoululaitoksen ja tieteen yhteiset menot		200 000	
- Nimiarkiston digitointiin aineiston saatavuuden parantamiseksi			
29.40.53.03 Veikkauksen ja raha-arpajaisten voittovarot tieteen edistämiseen, Kotimaisten kielten keskuksen toimintaan **	3 052 000	3 547 000	3 627 000
29.01.23 Opetus- ja kulttuuriministeriön tuottavuusmääräraha			
- Nimiarkiston digitointiin aineiston saatavuuden parantamiseksi	263 000		
TAE:n mukaiset:			
Bruttomenot (29.40.03)	2 599 000	2 064 000	1 749 000
Bruttotulot	600 000	600 000	500 000
Nettomenot	1 999 000	1 464 000	1 249 000

* 2014: 2 013 000 + tae2014 täydentävä: 17 000 euron vähennys (siirto momentille 23.01.22 valtioneuvoston tutkimus- ja selvitystoimintaan) ja lisäyksenä 3 000 euroa palkkausten tarkistuksiin.

** 2014: 270 000 euroa seuraaviin hankkeisiin: maahanmuuttajasanakirjat (suomi-somali, suomi-kurdi), kielenhuollon verkkopalvelu ja tietovarantojen avaaminen.

** 2015: 230 000 euroa seuraaviin hankkeisiin: maahanmuuttajasanakirjat (suomi-somali, suomi-kurdi) ja tietovarantojen avaamiseen (painottaen Kotuksen paikkatietoinfrastruktuurin rakentamista ja menetelmien kehittämistä) sekä 495 000 euroa tuottavuustoimenpiteisiin.

2016: määräraha sisältää 60 000 euron tasomuutoksen kompensointina tietovarantojen avaamisesta verkossa ja 250 000 euroa seuraaviin hankkeisiin: maahanmuuttajasanakirja suomi-somali, suomi-kurdi sekä Palvelut verkkoon -hanke.

Mom. 29.40.03 määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1000 euroa) verrattuna TA2015

Palkkausten tarkistukset	7
Hankinnasta maksuun -säästö (HO 2015)	-1
Omakustannusperiaatteen toteuttaminen Senaatti-kiinteistöjen vuokrissa	-84
Palkkaliukumasäästö	-3
Strategisen tutkimuksen rahoitusväline (siirto momentille 29.40.54)	-93
Valtioneuvoston tutkimus- ja selvitystoiminta (siirto momentille 23.01.22)	-17
Toimintamenojen tuottavuussäästö	-7
Toimintamenojen lisäsäästö	-20
Vuokramenojen indeksikorotus	4
Vuokramenojen indeksikorotusta vastaava säästö	-1
Yhteensä	- 215

SEURANTA JA RAPORTOINTI

Tässä sopimuksessa asetettujen tavoitteiden ja sopimuksen muuta toteutumista arvioidaan sopimuskauden aikana opetus- ja kulttuuriministeriön ja Kotuksen välillä käytävien neuvottelujen yhteydessä sekä ministeriön tilinpäätöskannanotossa. Kotus raportoi opetus- ja kulttuuriministeriölle edellä esitettyjen tavoitteiden saavuttamisesta ja määrärahojen käytöstä

vuosittain tilinpäätösasiakirjassa, hankerahoitus mukaan lukien.

Kotus raportoi sukupuolten välisen tasa-arvon edistämisestä tilinpäätösasiakirjojen yhteydessä.

Kotus raportoi VATU/IPO-suunnitelmiensa toteuttamisesta vuosittain tilinpäätösasiakirjassaan vuoden 2013 toiminnasta alkaen.

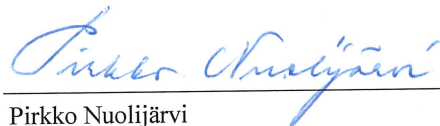
Kotus raportoi konkreettisista toimistaan kestävän kehityksen huomioimisesta toiminnassaan tilinpäätösasiakirjojen yhteydessä vuoden 2014 toiminnasta alkaen.

Kotus raportoi toimitilastrategiansa linjausten toteutumisesta tilinpäätösasiakirjassaan vuoden 2015 toiminnasta alkaen verraten tietoja vuoden 2014 tilanteeseen.

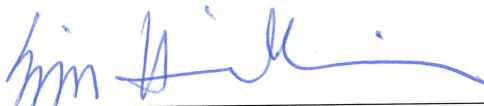
ALLEKIRJOITTAJAT

Tapio Kosunen
Ylijohtaja

Pirkko Nuolijärvi
Johtaja

Erja Heikkinen
Johtaja

Ritva Paananen
Suunnittelupäällikkö

LIITETAULUKKO

Määrällisten tavoitteiden toteumatiedot ja tavoitteet

	Toteuma 2013	Toteuma 2014	Tavoite 2015	Tavoite 2016
Kielenhuolto ja tutkimus				
- julkaisut (kpl)	527	535	300	300
- julkaisut (sivua)	6 572	3 843	4 000	4 000
- esitelmät ja asiantuntijatehtävät (kpl)	397	416	400	400
- kielenkäytön opetus (tuntia)	1 104	923	1 200	1 200
- kielineuvonta, vastauksia (kpl)	8 542	9 175	6 500	6 500
Sanakirjat				
- sana-artikkeleita	33 475	186 242	63 525	82 570
Kieliaineistot				
- tietopalvelutehtävät, kpl	1 338	1 548	1 000	1 000
- sähköiset aineistot*	44 395	56 061	51 000	116 000
Henkisten voimavarojen hallinta				
- henkilötyövuodet	76,1	85,5	<88	<88
- sairauspoissaolopäivät/htv	6,0	7,2	<8	<8

* Indikaattori kuvaa kumuloituvasti sähköisten aineistojen karttumista ja jalostusastetta.